

RHABU er en regional kompetansetjeneste i Helse Sør-Øst som skal bidra til å styrke kvaliteten på habiliteringstjenestene i regionen gjennom formidling av kunnskap og bygging av kompetanse. Målet er å bidra til kunnskapsbaserte tjenester bygget på forskning, klinisk erfaring og brukerkunnskap. Målgruppen for RHABU er primært ansatte i spesialisthelsetjenesten i regionen som jobber med habilitering av barn og unge (HABU). Se nettsiden til RHABU for nærmere informasjon om våre tilbud: www.oslo-universitetssykehus.no/rhabu

ÅRSPLAN 2019

Kunnskapsformidling og kompetansebygging

Basiskurs i habilitering 2019

- 1. og 2. april
- 3. september
- 4. og 5. november

Regional habiliteringskonferanse 10-11 februar 2020

Nedsette programkomite og planlegge konferansen. Åpne for påmelding i august 2019

Gjennomføre ulike tiltak som har til formål å heve kompetanse og eventuelt endre praksis i HABU på følgende prioriterte områder:

Tema som videreføres:

- Psykisk helse i målgruppen for HABU
- Barn og pårørende med minoritetsbakgrunn
- Utfordrende adferd
- Barn og unge med ervervet hjerneskade

Nye tema:

- Vurdering av helsekrav til førerrett
- Tidlig diagnostisering og intervensjon ved mistanke om CP
- Utredning ved spørsmål om utviklingshemming
- Bruk av teknologi i veiledning av fagpersoner
- Praksis som sikrer barn og unges rett til informasjon og medvirkning

Andre tema kan vurderes tatt inn ved behov og kapasitet.

Tema som videreføres i 2019

Psykisk helse i målgruppen for HABU:

Bidra til at HABU har nødvendig kompetanse til å avdekke psykiske lidelser hos barn og unge

- Introdusere og bidra til å implementere egnede kartleggingsverktøy
- Samarbeide med RBUP om kompetansebygging i HABU og BUP. Plan for arbeidet skal legges frem for styringsgruppen.
- Psykisk helse og psykiske lidelser er tema i basiskurset
- Oppfordre til at relevante fagnettverk tar opp temaet i nettverksmøter

PSI-kurs

Oppfølging av kursdeltakere som har gjennomført kurs i 2018.

Utfordrende atferd:

Utarbeide pasientforløp med faglige anbefalinger for utredning og behandling av utfordrende atferd hos barn og unge i HABU. Vurdere å ta utgangspunkt i pasientforløp utarbeidet for voksne.

NICE retningslinjen om utfordrende atferd hos barn og unge skal legges til grunn for de faglige anbefalingene. Planlagt oppstart høsten 2019

Barn og pårørende med minoritetsbakgrunn:

- Utredning av barn med minoritetsbakgrunn skal være tema på en fagdag om utredning med spørsmål om utviklingshemming. Sees i sammenheng med implementering av retningslinjen for utredning av barn og unge med spørsmål om utviklingshemming (høsten 2019)
- Tema i basiskurset
- Holde ressursiden på RHABUs nettside oppdatert

Vurdere andre innsatser i samarbeid med fagnettverket

Ervervet hjerneskade

Det er laget egen prosjektplan for oppdatering og implementering av behandlingslinjen i HSØ. Kompetansekartlegging og plan for kompetanseheving inngår i prosjektet. Kompetansehevingstiltak gjennomføres høsten 2019.

Vurdere som tema på Regional habiliteringskonferanse i 2020

Nye tema i 2019

Helsekrav til førerett

- Fagdag om vurdering av helsekrav til førerett hos personer i målgruppen for HABU (7.3.2019)
- Tema omtales i ny retningslinje om diagnostisk utredning ved spørsmål om utviklingshemming, og det gis anbefalinger for praksis i HABU

Tidlig diagnostisering og intervensjon ved mistanke om CP

- Følge opp implementering av HINE (Hammersmith Infant Neurological Examination) etter at kartleggingsverktøyet ble introdusert på fagdag og workshop i 2018
- Vurdere ny retningslinje om oppfølging av barn i risiko for å utvikle CP med tanke implementering i HABU. Retningslinjen forventes å komme i 2019. Samarbeide med CPOP og CPRN.

Utredning ved spørsmål om utviklingshemming

Kompetanseheving i forbindelse med implementering av retningslinjen for utredning av barn og unge med spørsmål om utviklingshemming høsten 2019.

- Utredning av barn og unge med multifunksjonshemming og barn og unge med minoritetsbakgrunn/tospråklig bakgrunn skal vektlegges.
- Gjennomgå retningslinjen i relevante fagnettverk (psykolognettverket, legenettverket, flerkulturelt nettverk, sosionettverk)
- Vurdere som tema på Regional habiliteringskonferanse i 2020

Teknologi i veiledning av fagpersoner

Bidra til at ansatte i HABU kan nyttiggjøre seg teknologi i veiledning og opplæring av fagpersoner

- Spre informasjon om hvilke muligheter som finnes
- Bidra til at erfaringer fra gjennomførte prosjekter deles.
- Formidle erfaringer om hindringer og udekte behov til Helse Sør-Øst
- Vurdere som tema på Regional habiliteringskonferanse i 2020.

Barns rett til informasjon og medvirkning

Bidra til at HABUene har en praksis som sikrer barn og unges rett til informasjon og medvirkning gjennom gode rutiner og tilgang på ressurser/verktøy som støtte i arbeidet.

- Kartlegge hvilke ressurser/verktøy som kan være aktuelle, og hvordan RHABU kan understøtte en endring av praksis i HABUene.
- Vurdere behovet for en felles prosedyre i HABUene
- Er tema i basiskurset
- Vurdere som tema på Regional habiliteringskonferanse i 2020
- Få oversikt over eksisterende informasjonsmateriell og vurdere behov et for å utvikle informasjonsmateriell tilpasset barn og unge i HABUs målgruppe

Kunnskapsbasert praksis og faglige retningslinjer

Behov for å utarbeide nye retningslinje skal vurderes fortløpende og drøftes med ledernetverket. Det samme gjelder eventuell implementering av relevante retningslinjer av god kvalitet utgitt av andre fagmiljø/instanser i inn- og utland.

TILTAK

Retningslinje for utredning av barn ved spørsmål om utviklingshemming

Ferdigstille og bidra til å implementere retningslinje for diagnostisk utredning av barn og unge med spørsmål om utviklingshemming. Retningslinjen sendes på høring innen sommeren 2019.

Behandlingslinje for barn og unge med ervervet hjerneskade

Gjennomføre prosjektet som skal revidere, videreutvikle og understøtte implementering av den regionale behandlingslinjen for barn og unge med moderat og alvorlig ervervet hjerneskade. Prosjektet gjennomføres i perioden august 2018-desember 2019 (egen prosjektplan).

Retningslinje for oppfølging av barn og unge med Down syndrom

- Oppsummere NPR-data for 2018 og presentere tallene for ledergruppen. Vektlegge de indikatorene som er valgt for å følge opp implementeringen:
  - utredning av kognisjon og språk i aldersgruppen 5-9 år og 10-14 år
  - klinisk og tverrfaglig undersøkelse
  - aktivitet/alle prosedyrekoder i ungdomsgruppen (15-19 år)
- Vurdere andre tiltak for å bidra til implementering

<p>Retningslinje/pasientforløp for utredning og behandling av utfordrende atferd hos barn og unge. Oppstart høsten 2019 forutsatt at retningslinjen for utredning av barn og unge med spørsmål om utviklingshemming er ferdig.</p>
<p>Retningslinje om oppfølging av barn i risiko for å utvikle CP Vurdere ny retningslinje om oppfølging av barn i risiko for å utvikle CP med tanke på implementering i HABU (kommer våren 2019). Skal drøftes med ledernetverket før beslutning om en eventuell implementering i HABU.</p>
<p>Følge opp prosjektet om formidling av forskning innen habilitering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til at ansatte i HABU har tilgang på relevant forskningsbasert kunnskap gjennom Helsebiblioteket • Bidra til å øke fagpersoners ferdigheter i å søke etter og kritisk vurdere forskningslitteratur gjennom: <ul style="list-style-type: none"> ○ å synliggjøre læringsressurser på Helsebiblioteket og nettbasert kurs i kunnskapsbasert habilitering utviklet ved NTNU ○ deltakelse i regionalt arbeid med faglige retningslinjer og behandlingslinjer ○ undervisning og praktisk øving på basiskurset i habilitering ○ å oppfordre til at HABUene selv setter tema på dagsorden i samarbeid med ressurser i eget HF-bibliotek
<p>Henvvisning av barn til intensiv habilitering eller private rehabiliteringsinstitusjoner Vurdere behovet for felles prosedyrer for HABUenes faglige vurderinger og henvisninger av barn og unge til intensiv habilitering eller opphold ved de private rehabiliteringsinstitusjonene som har avtale med Helse Sør-Øst.</p>
<p>Fagnettverk</p>
<p>TILTAK</p>
<p>Gi støtte til etablerte regionale fagnettverk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha oppdatert informasjon om nettverkene og deres aktivitet på RHABUs nettside • Gi økonomisk støtte til innleide forelesere på nettverksmøter • Ha kontakt med nettverkene for å informere om prioriterte områder for kompetanseheving i regi av RHABU, og fange opp kompetansebehov • Innhente årsrapporter fra de regionale nettverkene og legge dette frem for ledernetverket
<p>Nye fagnettverk: Det planlegges nytt fagnettverk om barn og unge med ervervet hjerneskade etter prosjektets slutt i desember 2019. Behov for eventuelt andre nye fagnettverk skal drøftes og besluttes i ledernetverket. RHABU skal bistå praktisk i etablering av nye nettverk på prioriterte områder.</p>

Forskning
TILTAK
Informere om aktuell forskning som er relevant for HABUene gjennom nettside, nyhetsbrev og Facebook.
Delta i Norsk Akademi for Habiliteringsforskning.
Virksomhetsdata og kvalitetsindikatorer
TILTAK
<ul style="list-style-type: none"> • Oppdatere årlig oversikt over stillinger i HABUene pr 31.12 fordelt på faggrupper • Foreslå kvalitetsindikatorer ifm utvikling og implementering av faglige retningslinjer og prosedyrer • Holde seg oppdatert, formidle informasjon og eventuelt bidra i arbeidet med å forbedre kvalitet på aktivitetsdata for HABU. • Bruke data fra Norsk pasientregister (NPR) for å synliggjøre aktivitet og ulikheter i tjenestetilbudet, og for å følge opp de valgte kvalitetsindikatorene
Informasjon
TILTAK
Informasjon om tjenestetilbudet i regionen for tjenestebrukere (pasienter og pårørende):
<ul style="list-style-type: none"> • Holde oppdatert en regional nettside om habiliteringstjenester for barn og unge i samarbeid med Regional koordinerende enhet: https://www.sunnaas.no/regional-koordinerende-enhet • Informere om rutiner rundt henvisning av barn og unge til intensiv habilitering og til private rehabiliteringsinstitusjoner som har avtale med Helse Sør-Øst • Bidra til at HABU-ene ved det enkelte HF har nettsider som imøtekommer behov for informasjon hos brukere av habiliteringstjenester for barn og unge. Tekstene om habilitering på https://fellesinnhold.hn.nhn.no skal gjennomgå og revideres sammen med HABUene i regionen • Bidra til at informasjonstelefonen for ReHabilitering (800 300 61) gir god informasjon om habiliteringstjenester for barn og unge i regionen • Bidra til at nettsidene velg behandlingssted.no og hels norge.no er oppdatert om diagnoser og tjenestetilbud innenfor HABUs målgruppe https://helsenorge.no/velg-behandlingssted/undersokelser-og-behandlinger-innen?bkid=habu
RHABU bruker egen nettside, nyhetsbrev og Facebook for å informere om:
<ul style="list-style-type: none"> • aktiviteter i regi av RHABU • spesielt aktuelle aktiviteter i regi av andre

- nye føringer for tjenestene
- helsepolitiske saker med betydning for HABUs målgruppe
- faglige ressurser fra inn- og utland

Samarbeid

TILTAK

Bidra til samarbeid mellom RHABU og tilsvarende kompetansetjenester i andre helseregioner: Regionalt kompetansesenter for habilitering og rehabilitering i Helse Vest og RHAB i Helse Midt-Norge.

Formålet er å identifisere områder og tiltak som med fordel kan jobbes med nasjonalt innenfor det mandatet som gjelder for de ulike kompetansetjenestene. Fokusområder i 2019:

- Utvikle en emneside om habilitering på Helsebiblioteket
- Bistå i utvikling og utprøving av et nettbasert kurs i kunnskapsbasert habilitering ved RHAB Helse Midt-Norge
- Samarbeide om å utarbeide en nasjonal brukerundersøkelse for HABU
- Dele informasjon og samordne aktuell innsats med tanke på å unngå dobbeltarbeid

Kontakt og samarbeid med andre regionale kompetansetjenester i Helse Sør-Øst og nasjonale kompetansetjenester som tilbyr kompetanseutvikling som er aktuell for ansatte i HABU for å:

- Arrangere kurs/fagdager sammen for ansatte i HABU
- Invitere forelesere fra andre kompetansetjenester til våre kurs/fagdager
- Lære av hverandre om hvordan drive og utvikle kompetansetjeneste

Fagdager i samarbeid med andre kompetansetjenester

Regional kompetansetjeneste for habilitering av barn med bevegelsesforstyrrelser (RKBB):

- Fagdag om dystoni(4. og 5. februar 2019)
- Invitere kompetansetjenesten til å bidra på en parallellsesjon under Regional habiliteringskonferanse i 2020

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS):

- Bidra til en fagdag om barn og unge som overgripere (barn og ungdom med skadelig seksuell atferd-SSA)